A SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁSOK LEHETSÉGES BŐVÍTÉSÉNEK KÖLTSÉGEI

2019.03.31.

MEGRENDELŐ:
TÁRSASÁG A SZABADSÁGJOGOKÉRT

SZERZŐK:
GRESKOVICS BORI, SCHARLE ÁGOTA

TARTALOMJEGYZÉK

I. Bevezetés 3
1. Feladatleírás 3
1.1 Támogató szolgálat 4
1.2 Házi segítségnyújtás 4
1.3 Nappali ellátás 5
2 Érintett népesség 5
II. Módszertan 8
3 A szociális alapszolgáltatás potenciális bővítésének költsége 8
3.1 Házi segítségnyújtás 10
3.2 Támogató szolgálat 12
3.3 Nappali ellátás 13
3.4 A számításokban alkalmazott egyszerűsítő feltevések 15
4 A szociális alapszolgáltatás bővítésének hatása a munkakínálatra 16
III. Eredmények 21
5 A szociális alapszolgáltatás potenciális bővítésének költségvetési vonzatai 21
5.1 Házi segítségnyújtás 21
5.2 Támogató szolgálat 24
5.3 Nappali ellátás 25
IV. Függelék 27

I. BEVEZETÉS

1. FELADATLEÍRÁS

A Budapest Intézet a Társaság a Szabadságjogokért megbízásából készített tanulmányt a szociális alapszolgáltatások költségéről és hozamáról. A tanulmány bemutatja, hogy egy jó minőségű, elérhető, integrált szociális alapszolgáltatási csomag (személyi segítés -utaztatás/szállítás, nappali ellátás) kiépítése és működtetése milyen költségvetési forrásokat igényel. Összegzi, hogy az éves állami költségvetésben mennyivel kellene többet szánni a szociális alapszolgáltatásokra egy ideális minőségű alapszolgáltatási szinthez, számolva azzal is, hogy az elérhető és jól működő szolgáltatásnak köszönhetően a jelenleg családtagjukat otthonápolók egy része visszatérhetne a munkaerőpiacra.

A 100 ezer forintos gyermek otthongondozási díj 2019-es bevezetése jelentősen javít az érintettek életszínvonalán, de nem jelent megoldást az otthonápolókat érintő elszigetelődésre, kirekesztettségre. Erre kínálhat megoldást egy jól működő szociális alapszolgáltatási rendszer, mely nem csak anyagilag segíti a rászoruló családokat, de lehetőséget jelent a munkaerőpiacra, ezáltal a társadalomba való visszatérésre azoknak, akik ezt ápolási feladataik miatt jelenleg nem tudják megtenni.

A szociális alapszolgáltatásoknak (otthon közeli ellátásoknak) az a céljuk, hogy a rászorulók otthonukban, megszokott közegükben kaphassák meg a számukra szükséges szolgáltatásokat és segítségeket, annak érdekében, hogy a lehető legnagyobb önállósággal élhessék életüket és egyáltalán ne, vagy minél később kelljen bentlakásos otthonba költözniük. A szolgáltatások nem csak a rászorulóknak, de családtagjaiknak is segítséget nyújtanak annak érdekében, hogy elkerüljék a kirekesztődést, elszigetelődést.[1]

A jelenleg működő szociális alapszolgáltatási csomag három pillérét vizsgáltuk: a támogató szolgálatokat, a házi segítségnyújtást és a nappali ellátást, melyekre való jogosultsági feltételekről és igénybevételi lehetőségekről az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról; 9/1999. (XI. 24.) SzCsM-rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételéről rendelkezik.

Mivel az elemzés az ápolási díjat potenciálisan kiegészítő vagy kiváltó szolgáltatásokra fókuszál, a bentlakásos intézményekben élő népességet nem vizsgáltuk.[2] Bár a szolgáltatás-bővítés az igénybevevők és családtagjaik élettel való elégedettségére és jövedelmi helyzetére is hatással lehet, a tanulmányban kizárólag a költségvetési hatásokkal foglalkozunk.

[1] KSH (2018): A fogyatékos és az egészségi ok miatt korlátozott népesség jellemzői. Megjelent: *Mikrocenzus 2016*, Központi Statisztikai Hivatal., 35, 2018.

[2] Ugyanakkor a szolgáltatások bővülése középtávon csökkentheti a bentlakásos intézmények iránti keresletet: a jelenlegi lakók egy része visszatérhet a családjához, illetve csökkenhet az újonnan beköltözők száma. Mivel a bentlakók és beköltözők egyéni jellemzőiről és családtagjairól (akik gondozásukat vállalhatnánk) nincsenek adataink, ezt nem tudtuk vizsgálni.

1.1 Támogató szolgálat

A támogató szolgálat célja a "fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése és életvitelük önállóságának megőrzése lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén" (1998. évi XXVI. tv., 1993. évi III. tv., 36/2007 (XII. 22.) SZMM rendelet).

A támogató szolgálat feladatai közé tartozik az alapvető szükségletek kielégítését segítő- és közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása (szállítás), az általános egészségi állapotnak és a fogyatékosság jellegének megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint a fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás személyi és eszközfeltételeinek biztosítása. A szolgáltatások körébe tartozik az információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, a tanácsadást követően a társadalmi beilleszkedést segítő szolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, valamint segítségnyújtás a fogyatékos személyek kapcsolatkészségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez, speciális, önsegítő csoportokban való részvételükhöz. Továbbá egyes szociális alapszolgáltatási részfeladatok biztosítása a fogyatékos személyek speciális szükségleteihez igazodóan: segítségnyújtás a fogyatékos emberek társadalmi integrációjának megvalósulásához és a fogyatékos személy munkavégzését, munkavállalását segítő szolgáltatások elérhetőségének, igénybevételének elősegítése.

A támogató szolgáltatást elsősorban a súlyosan fogyatékos személyek vehetik igénybe.[3] Súlyosan fogyatékosnak az minősül, aki fogyatékossági támogatásban, vakok személyi járadékában, illetve magasabb összegű családi pótlékban részesül, és ennek tényét igazolni is képes. Ha van rá kapacitásuk, a szolgálatok másokat is elláthatnak, de normatív támogatásra csak a súlyosan fogyatékos ellátottak után jogosultak.

1.2 Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás magában foglalja a **szociális segítést** és a **személyi gondozást**. A szociális segítség alapvető szolgáltatásformái: a lakókörnyezeti higiénia megtartásában való közreműködés, háztartási tevékenységben való részvétel, vészhelyzetek megelőzésében és kialakult vészhelyzetek elhárításában való közreműködés és, szükség esetén, segítségnyújtás bentlakásos szociális otthonba való költözésben.

A személyi gondozás keretében a szolgáltatást nyújtó az ellátást igénybe vevővel kialakítja és fenntartja a segítő kapcsolatot, gondozási és ápolási feladatokat végez, valamint háztartási és szociális segítés körébe tartozó feladatokat is ellát.

Házi segítségnyújtásra jogosultak azok az egyének, akik egyes tevékenységekben legalább hetente többször segítségre szorulnak vagy irányítást igényelnek. A házi segítésnyújtás szociális segítésre vonatkozó szolgáltatásaira jogosultak szociális és egészségi állapotuk szinten tartása érdekében, akik a 65. évüket betöltötték és egyedül

[3] Az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szerint az alapszolgáltatásokat a szociálisan rászorulók részére kell nyújtani (59.§), és a támogató szolgáltatás esetében a súlyos fogyatékossággal élők minősülnek szociálisan rászorulónak (65.§/c (4)). Lásd még: EMMI (2017): Szakmai ajánlás a támogató szolgálatok részére. http://www.tamogatoweb.hu/olvasnivalo/szakmai_ajanlas_tsz_2017.pdf

élnek vagy 70. életévüket betöltött közműves vízellátás vagy fűtés nélküli háztartásban élő vagy 75. életévét betöltött személyek, akinek a szolgáltatás saját lakókörnyezetében az önálló életvitel fenntartása érdekében biztosítja a szükséges ellátást. A napi 4 órát meghaladó gondozási szükséglet esetén javasolható az idősotthoni elhelyezés.

1.3 Nappali ellátás

Nappali ellátást idősek számára köteles biztosítani az önkormányzat 3000 főnél nagyobb lakosságszámú településeken, 10000 főnél nagyobb lakosságszámú településeken szenvedélybetegek, pszichiátriai betegek, fogyatékossággal élők és hajléktalanok számára is köteles biztosítani az önkormányzat. A nappali ellátás az igénybevevőknek szociális, egészségi, mentális állapotuknak megfelelő napi életritmust biztosító szolgáltatást nyújt, valamint a helyi igényeknek megfelelő közösségi programokat szervez és helyet biztosít a közösségi szervezésű programoknak, csoportoknak. Továbbá biztosítja, hogy a szolgáltatás nyitott formában, az ellátotti kör és a lakosság által egyaránt elérhető módon működjön.

A nappali ellátás hajléktalan személyek számra szolgáltat, továbbá saját otthonukban élő 18 éven felüli egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek, és fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek számára. Továbbá a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére. A nappali ellátás igény szerint megszervezi az ellátottak - ide nem értve az idős személyeket - napközbeni étkeztetését. Rendkívül indokolt esetben nappali ellátás olyan fogyatékos személyek részére is biztosítható, akikre nézve szülője vagy más hozzátartozója gyermekgondozási segélyben, gyermekgondozást segítő ellátásban, gyermeknevelési támogatásban, gyermekek otthongondozási díjában vagy ápolási díjban részesül.

Pszichiátria és szenvedélybetegek, demens személyek nappali ellátása esetén az igénybevétel feltétele a szakorvosi, kezelőorvosi szakvélemény, fogyatékosok számára a fogyatékosságot igazoló valamely dokumentumot, mely lehet szakvélemény vagy orvosi lelet.

2 ÉRINTETT NÉPESSÉG

A 2016. évi mikrocenzus adatai alapján Magyarországon másfélmillió főt akadályoz valamilyen mértékben az egészségi állapota, közülük 408 ezer főnek van valamilyen fogyatékossága, mellyel többnyire magánháztartásokban élnek (összesen alig több, mint 40 ezer fő él intézeti ellátásban). Az egészségi állapotuk miatt korlátozottak közül 860 ezer fő mérsékelten, 550 ezer fő súlyosan korlátozott. A fogyatékossággal élők csaknem fele (48.1%) mozgásszervi fogyatékos. A korlátozottak között körülbelül egyenlően vannak 65 év alattiak és felettiek. A fogyatékossággal élő népességnek jelentős része 60 év feletti (55%). (*1. ábra*)

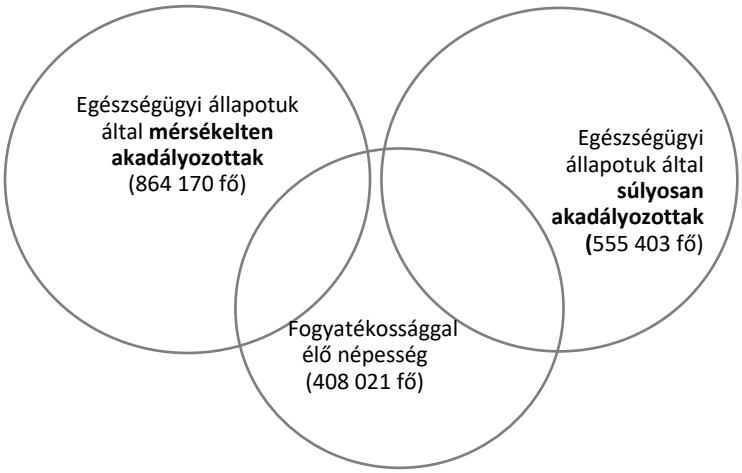

*1. ábra - Érintett népesség **

** A metszetek létszámát a mikrocenzus egyéni szintű adatbázisából lehetne kinyerni, ami nem áll rendelkezésünkre. Az itt közölt eredmények a KSH honlapján elérhető összevont mutatókon alapulnak.*

A fogyatékossággal élő népesség 45,7%-a saját jogú nyugdíjas, 21,1%-a rokkantsági nyugdíjas és összesen 72,2%-a inaktív gazdaságilag, az inaktívak száma nagyon hasonlóan alakul a teljes akadályozott népesség körében is, bár a mérsékelten akadályozottak között a foglalkoztatottak aránya magasabb. (*1. táblázat*)

1. táblázat – Egészségi állapotuk miatt akadályozott és fogyatékossággal élő népesség életkor, gazdasági aktivitás és lakóhelyük településtípus szerinti megoszlása (%)

	Akadályozott		Fogyatékossággal élő	
	Mérsékelten	Súlyosan	Magán háztartásban élő	Intézeti háztartásban élő
Létszám	864 170	555 403	365 236	42 785
Életkor*				
–17 / -14	3,9%	2,7%	5,6%	
18–34 / 15-29	7,0%	5,0%	8,3%	
35–64 / 30-44	43,3%	38,5%	11,8%	
- / 45-59			19,3%	
65– / 61-74	45,8%	53,7%	30,3%	
- / 75-			24,7%	
Gazdasági aktivitás				
Dolgozik	27,1%	12,4%	16,2%	
Munkanélküli	4,1%	4,0%	1,3%	
Saját jogon öregségi nyugdíjas, járadékos	50,7%	57,0%	45,7%	
Rokkantsági, rehabilitációs vagy egyéb egészségkárosodási ellátásban részesül	8,5%	18,7%	21,1%	
Szociális segélyezett	1,0%	1,4%		
Gyermek / tanuló, diák	4,9%	3,0%	6,7%	
Egyéb	3,6%	3,5%	8,9%	
Lakhely				
Főváros	15,0%	15,2%	13,1%	
Megyei jogú város	18,4%	18,8%	18,0%	
Egyéb város	33,7%	33,2%	35,5%	
Község	32,9%	32,8%	33,3%	

** A KSH a korlátozottak és a fogyatékosok esetében eltérő bontásban közli a korcsoportokat.*
Forrás: Mikrocenzus 2016 (KSH 2018)

A fogyatékossággal élő népesség több, mint egynegyedét (28,7%) akadályozza a fogyatékossága a mindennapi életben és 23%-át a munkavállalásban, tanulásban.

A 2016-os mikrocenzus adatok alapján a fogyatékossággal élő népesség 25,9%-a részesült házi segítségnyújtásban, 12%-a vette igénybe a támogató szolgáltatást és mindössze 8,6%-a a nappali ellátást. Az összes egészségügyi állapota miatt akadályozott személynek (azaz közel másfél millió főnek, amelynek része a 400 ezer fogyatékossággal élő) csak kis része vette igénybe a szociális alapszolgáltatásokat 2016-ban, jelentős részük úgy nyilatkozott, hogy nincs is szüksége rájuk. Azok között, akik úgy nyilatkoznak, hogy nincs szükségük a szolgáltatásra, feltételezhetően sokan vannak olyanok, akiknek lenne rá szüksége, ha nem végezné el az ápolási feladatokat valamelyik családtagjuk.[4] Továbbá fontos figyelembe venni, hogy azoknak egy része sem vette igénybe a szolgáltatást, akiknek szüksége lenne rá, aminek részben az az oka, hogy nem tudtak a szolgáltatás létezéséről (2*. táblázat*).

2. táblázat - Szociális alapszolgáltatásokat igénybe vevők aránya a teljes, egészségi állapota által akadályozott népességben (%)

	Igénybe vette	Nem vette igénybe		
		nem volt rá szüksége*	szüksége lett volna rá	nem ismeri
Házi segítségnyújtás	7,0	88,3	2,7	3,1
Támogató szolgálat	3,3	90,4	2,1	4,2
Nappali ellátás	2,4	94,4	1,2	2,1

Forrás: Mikrocenzus 2016 (KSH 2018)

** El tudja magát látni vagy más módon oldja meg a gondozást.*

[4] Róluk részletesebb információt a mikrocenzus egyéni szintű adatbázisából lehetne kinyerni, ami nem áll rendelkezésünkre. Az itt közölt eredmények a KSH honlapján elérhető összevont mutatókon alapulnak.

II. MÓDSZERTAN

3 A SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁS POTENCIÁLIS BŐVÍTÉSÉNEK KÖLTSÉGE

A KSH 2016 évi mikrocenzus felvétele az egészségügyi állapotuk miatt akadályozott és fogyatékossággal élők népesség számát, az akadályozottságuk szintjét és a szociális alapszolgáltatások igénybevételét is felmérte. Ennek alapján becsültük meg, hogy a jelenlegi szolgáltatási rendszer milyen arányban éri el a rászorulókat. A jelenlegi igénybevevők aránya még a házi segítségnyújtás esetében is alig érte el az összes akadályozott 10%-át.

Az akadályozottság mértéke és a szolgáltatás igénybevétele alapján megbecsültük az igénybevevők lehetséges körét, melyet három csoportra osztottunk a házi segítségnyújtás és a nappali ellátás esetén, melyek minden akadályozott számára szolgáltatnak. A támogató szolgálat esetében, mely csak fogyatékossággal élők számára nyújt szolgáltatást, négy csoportot hoztunk létre a fogyatékosság általi akadályozottság mértéke alapján.

Elsődleges csoportként mind a három szolgáltatástípus esetében azokat határoztuk meg, akik az összes akadályozott közül azt válaszolták, hogy nem vették igénybe az adott szolgáltatástípust az elmúlt évben, de szükségük lett volna rá. Ez a házi segítségnyújtás és a támogató szolgálat esetén 80-90 ezer fő, nappali ellátás esetében közel 50 ezer főt jelent.

Támogató szolgálat esetén legkisebb szolgáltatási igényként azok számát határoztuk meg, akik úgy nyilatkoztak, hogy az önellátásukban akadályozza őket a fogyatékosságuk (117 ezer fő).[5] A minimálisan szükséges szolgáltatás-bővítést úgy határoztuk meg, hogy azáltal az elsődleges csoport minden tagja számára elérhetővé válnak a szolgáltatások. A támogató szolgálatot jelenleg igénybe vevők száma 40%-a a legkisebb csoport létszámának. A következő, szélesebb (225 ezer fős) csoportot azok alkotják, akiket a mindennapi életben akadályoz a fogyatékosságuk[6], míg a legtágabb (340 ezer fős) csoportba azokat soroltuk, akiket bármilyen formában akadályoz a fogyatékosságuk, és akik közül feltehetően nem mindenkinek van szüksége szolgáltatásra, vagy nem mindenkinek van szüksége ugyanolyan intenzitású szolgáltatásra.

Házi segítségnyújtás és nappali ellátás esetén az összes egészségi állapota miatt akadályozott közül azt vettük a legkisebb bővítésnek, aki azt nyilatkozta, hogy az önellátásban súlyosan akadályozza az állapota (137 ezer fő), legnagyobb javasolt bővítésnek azokat vettük, akiket enyhén akadályoz a fogyatékossága az önellátásban (336 ezer fő) (3. táblázat).

[5] A 2016-os mikrocenzus személyi kérdőívében a miben akadályozza fogyatékossága kérdésre azt a választ adta, hogy önellátásban (pl. öltözködés).

[6] A 2016-os mikrocenzus személyi kérdőívében a miben akadályozza fogyatékossága kérdésre azt a választ adta, hogy mindennapi életben (pl. bevásárlás). A kérdezői útmutató sem ad ennél pontosabb meghatározást az ide sorolt tevékenységekről.

2. táblázat - Potenciális és jelenlegi igénybevevők száma

	Létszám (ezer fő)	Házi segítségnyújtás	Támogató szolgáltatás	Nappali ellátás
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)		113,0	13,4	53,75
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)*		105,5	48,8	35,3
Összes fogyatékossággal élő százaléka	408	25,9%	12,0%	8,6%
Összes akadályozott százaléka	1 420	7,0%	3,3%	2,4%
FOGYATÉKOSSÁGA ÁLTAL AKADÁLYOZOTT KATEGÓRIÁK SZERINT				
Jelzett igény (akiknek szükségük lett volna a szolgáltatásra, mégsem kaptak)		82 335	89 433	46 846
Minimum: Önellátásban akadályozottakhoz képest	117	90,0%	41,7%	30,1%
Közép: Mindennapi életben akadályozott	226	46,7%	21,6%	15,6%
Maximum: Fogyatékosság által akadályozott	342	30,9%	14,3%	10,3%
Minimum: Önellátásban súlyosan akadályozott népesség	137	77,2%	35,7%	25,8%
Maximum Önellátásban enyhén akadályozott népesség	336	31,4%	14,5%	10,5%

*Forrás: Mikrocenzus 2016 * aki az év során legalább egyszer igénybe vette a szolgáltatást*

Interjúkat készítettünk jelenleg a szociális alapszolgáltatási rendszerben szolgáltató intézményekkel annak érdekében, hogy felmérjük, hogy a jelenlegi szociális alapszolgáltatási rendszer milyen arányban, milyen gyakorisággal és milyen intenzitással éri el a rászorulókat, és a meglévő szolgáltatásoknak milyen valós költségei vannak.

A szociális alapszolgáltatást nyújtó intézményekben dolgozók beszámolója alapján jelenleg átlagosan heti 3 alkalommal kapnak szolgáltatást az ellátásra szorulók, enyhébb eseteknél természetesen ennél kevesebb is elégséges szolgáltatás, míg súlyosabb akadályozottság esetében előfordul heti 5 vagy akár 7 szolgáltatási alkalom is. A jelenlegi átlagos szolgáltatásszám alapján a minimum szolgáltatásbővítést három intenzitású fokozattal becsültük, a jelenlegi szintet minimumként meghatározva, mivel feltételezhetően ebbe a csoportba kerülnek a fogyatékosságuk által leginkább akadályozott személyek. Heti átlagosan 3, 4 illetve 5 szolgáltatási alkalmat feltételezve becsültük meg a szolgáltatás bővítésének költségeit. Minden verzió esetében megbecsültük a 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással kibővített költségeket is. Feltételezve, hogy az igénylők kisebb arányban veszik igénybe éjszaka és hétvégén a szolgáltatást, minden verzió esetében 10%-os bővítéssel számoltunk. Figyelembe vettük, hogy az éjszakai és hétvégi szolgáltatás bérköltsége magasabb, így a 10%-os növekedés esetén 150%-os bérköltséggel számoltunk, ami a Munka törvénykönyve által különböző jogon meghatározott bérpótlékok közül a legmagasabb (az ünnepnapi bérpótlékot leszámítva), tehát az elemzés során érdemes figyelembe venni, hogy a 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás bérköltsége feltehetően ennél átlagosan valamivel alacsonyabb.

Ha nagyobb mértékben bővülnek a szolgáltatások, akkor feltehetően enyhébb fogyatékossággal vagy szolgáltatási szükséglettel rendelkező személyek is bekerülnének a rendszerbe, akik kisebb intenzitású (heti 2 vagy 3 alkalmas) szolgáltatást igényelnek. Ezért a nagyobb bővítések esetében ritkább átlagos heti szolgáltatásszámra is elkészítettük a költségbecslést.

A mikrocenzus adatok és a szociális alapszolgáltatásokat nyújtó intézményekben dolgozókkal készített interjúk alapján megbecsültük annak költségeit, hogy egy különböző léptékben kibővített szolgáltatási rendszer mekkora ráfordítást igényelne a költségvetésből.

Az interjúk alapján úgy tűnik, hogy a házi segítségnyújtást és a támogató szolgáltatást nyújtó intézmények munkatársai jellemzően középfokú végzettséggel és releváns OKJ szakmai végzettséggel rendelkeznek, míg a nappali ellátást a súlyosabb fogyatékossággal rendelkező igénylők esetében felsőfokú végzettséggel rendelkező munkatársak látják el. A bérköltség kalkulációkat a házi segítségnyújtás és a támogató szolgálat esetén a közfoglalkoztatott bértábla középfokú végzettséghez rendelt értékével számoltuk. A nappali ellátás esetén megkülönböztettük a minimum szintű bővítést, ami feltehetően a súlyosabb akadályozottsággal rendelkezőket éri el, tehát magasabb végzettséggel rendelkező gondozókat igényel, valamint a közép és a maximális szintű szolgáltatásbővítési javaslatunkat, amely feltehetően enyhébb fogyatékossággal rendelkező igénybevevőket is elér. A közép és a maximum szintű szolgáltatásbővítés esetén azokra az igénybevevőkre, akik a minimum szintű bővítésbe nem kerülnének be, középfokú végzettséghez rendelt bérköltséggel számoltunk.

A számításokat az interjúk alapján becsült utazási és infrastruktúra fenntartási költségekkel is kiegészítettük. Minőségbiztosítási költségeket becsülni nem volt módunk, mivel a jelenlegi rendszerben dolgozók elmondása alapján létezik elméleti lehetőség szupervízióra, de ezzel a munkavállalók nem nagyon élnek. Továbbá, mivel jelenleg a költségek legnagyobb részét a bérköltségek teszik ki és a szolgáltatás bővítése még több gondozó alkalmazását tenné szükségessé, feltételezzük, hogy a szupervízió többletköltsége elhanyagolható mértékű lenne a szolgáltatásbővítés egyéb költségei mellett.

A nappali ellátás esetében a kapacitások növelése infrastruktúra-bővítést is szükségessé tenne. Az itt becsült utazási és infrastruktúra fenntartási költségekbe ez az egyszeri költség nincs beleszámolva. Nem vettük figyelembe az új gondozók képzésének esetleges költségeit sem: az eredmények további korlátait lásd a következő alfejezetben.

A becsült költségek tehát azt mutatják meg, hogy a bővítés utáni rendszer éves folyó költsége mennyivel lenne nagyobb, mint a mostani rendszeré. A jelenleg ápolási díjban részesülő gondozók tehermentesítéséhez szükséges kapacitásbővítés nagyjából a számításainkban bemutatott minimum szintű bővítésnek felel meg.

3.1 Házi segítségnyújtás

A házi segítségnyújtás a Mikrocenzus adatok alapján 105 ezer főt ért el 2016-ban. Átlagosan három szolgáltatással számolva a bérköltséget, az utazási és infrastruktúrát fenntartó költségeket figyelembe véve, ez 39 milliárd forintot jelentett a költségvetésből. A házi segítségnyújtás esetén a minimális bővítéshez 20-30 ezerrel több embert kellene elérnie a szolgáltatásnak, így a jelenlegi szolgáltatásgyakoriság esetén ez a bővítés 10 milliárd forint plusz költséget jelentene. Heti 4 szolgáltatás esetén 25 milliárd forinttal kellene megnövelni a ráfordítást, míg a jelenlegi ráfordítás

duplájából heti átlagosan 5 szolgáltatást lehetne nyújtani (24 órás és éjszakai szolgáltatás is fedezhető lenne a jelenlegi szolgáltatásszint esetén a minimum szintű bővítésre fordított összeget 7 milliárd forinttal, heti 5 szolgáltatás esetén 12 milliárd forinttal megnövelve).

Az akadályozott népesség (a KSH felmérésben jelzett) igényeinek kielégítéséhez 30 milliárd forint többletet kellene a házi segítségnyújtásba fektetni a jelenlegi intenzitási szinten. Maximális szolgálatátbővítéshez heti átlagos szolgáltatásszámtól függően 55, 90 vagy 120 milliárd forint plusz befektetésre lenne szükség (*4. táblázat*).

3. táblázat - Házi segítségnyújtás költsége

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (alkalom/hét)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség és infrastruktúra (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	3	113,0	17 388	37 152	4 747	41 898
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	3	105,5	16 227	34 671	4 430	39 101
Igény	3	195,4	30 055	64 216	8 205	72 421
	4		40 073	85 622		93 827
	5		50 091	107 027		115 232
Minimum: *Önellátásban súlyosan akadályozott népesség*	3	136,7	21 029	44 932	6 889	51 821
	4		28 039	59 910		66 799
	5		35 049	74 887		81 776
Maximum Önellátásban enyhén akadályozott népesség-	2	336,4	34 506	73 727	19 782	93 509
	3		51 758	110 590		130 372
	4		69 011	147 454		167 236

*Utazási és infrastruktúra fenntartás költségek esetén a jelenlegi és a legkisebb szolgáltatás bővítés csoport esetén interjúk alapján 3500 Ft-ot számoltuk ellátottanként, ezt 1,2-vel felszoroztuk (4200 Ft) a középső és 1,4-el (4900 Ft) a legnagyobb szolgáltatásbővítés esetén, mivel a jelenlegi rendszerből az alapszolgáltatásokban dolgozók elmondása szerint kiszorul a falvakban élő lakosság jelentős része, szolgáltatás bővítés esetén feltehetően valamelyest megnőnének az utazásra fordítandó költségek.

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

4.2. táblázat - Házi segítségnyújtás költsége 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (alkalom/hét)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség és infrastruktúra (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	3	113,0	17 388	37 152	4 747	41 898
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	3	105,5	16 227	34 671	4 430	39 101
Igény	3	195,4	30 055	73 849	8 205	82 054
	4		40 073	98 465		106 670
	5		50 091	123 082		131 287
Minimum: *Önellátásban súlyosan akadályozott népesség*	3	136,7	21 029	51 672	6 889	58 561
	4		28 039	68 896		75 785
	5		35 049	86 120		93 009
Maximum Önellátásban enyhén akadályozott népesség-	2	336,4	34 506	84 786	19 782	104 568
	3		51 758	127 179		146 961
	4		69 011	169 572		189 354

*Utazási és infrastruktúra fenntartás költségek esetén a jelenlegi és a legkisebb szolgáltatás bővítés csoport esetén interjúk alapján 3500 Ft-ot számoltuk ellátottanként, ezt 1,2-vel felszoroztuk (4200 Ft) a középső és 1,4-el (4900 Ft) a legnagyobb szolgáltatásbővítés esetén, mivel a jelenlegi rendszerből az alapszolgáltatásokban dolgozók elmondása szerint kiszorul a falvakban élő lakosság jelentős része, szolgáltatás bővítés esetén feltehetően valamelyest megnőnének az utazásra fordítandó költségek.

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

3.2 Támogató szolgálat

A támogató szolgálat bérköltségei nagyon hasonlóak a házi segítségnyújtáséhoz, de mivel jelenleg a támogató szolgálat sokkal kisebb kört ér el (adatforrástól függően, 13 ezer, illetve 49ezer főt), mint a házi segítségnyújtás, így a legkisebb bővítés is jelentősebb plusz ráfordítást igényelne a költségvetésből. A jelenlegi szolgáltatási szint a bérköltség és az egyéb utaztatási és infrastrukturális költségeket figyelembe véve 20 milliárd forintos ráfordítást sem igényel. A támogató szolgálat minimum bővítéséhez is 25 milliárd forinttal kellene bővíteni a szolgálatra fordított költségvetési forrásokat (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén ez valamivel több, mint 30 milliárd forint ráfordítást igényelne). Jelenlegi heti átlagos szolgáltatásszám mellett 33 milliárd forintot kéne befektetni a fogyatékossággal élők igényeinek kielégítéséhez (5 milliárd forint plusz befektetéssel pedig a 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás is teljesíthető lenne). A maximális szolgáltatásbővítéshez szolgáltatásszámtól függően 77, 114 vagy 150 milliárd forintot kellene befektetni (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén ez 88, 131 vagy 174 milliárd forintot jelentene). (5. táblázat)

5. táblázat - Támogató szolgálat költsége

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (alkalom/hét)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség és infrastruktúra (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	3	13,4	2 055	4 390	561	4 951
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	3	48,8	7 508	16 042	2 050	18 091
Igény	3	102,8	15 815	33 792	4 318	38 109
	4		21 087	45 056		49 373
	5		26 359	56 320		60 637
Minimum: Önellátásban akadályozottaknak	3	117,1	18 021	38 505	4 920	43 424
	4		24 028	51 339		56 259
	5		30 035	64 174		69 094
Közép: Mindennapi életben akadályozottaknak	2	225,6	34 713	49 446	11 372	60 818
	3		46 284	74 169		85 541
	4		57 855	98 893		110 264
Maximum: Fogyatékosság által akadályozottaknak	2	341,9	52 595	74 918	20 102	95 020
	3		70 126	112 377		132 479
	4		87 658	149 836		169 938

*Utazási és infrastruktúra fenntartás költségek esetén a jelenlegi és a legkisebb szolgáltatás bővítés csoport esetén interjúk alapján 3500 Ft-ot számoltuk ellátottanként, ezt 1,2-vel felszoroztuk (4200 Ft) a középső és 1,4-el (4900 Ft) a legnagyobb szolgáltatásbővítés esetén, mivel a jelenlegi rendszerből az alapszolgáltatásokban dolgozók elmondása szerint kiszorul a falvakban élő lakosság jelentős része, szolgáltatás bővítés esetén feltehetően valamelyest megnőnének az utazásra fordítandó költségek.

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

6.2. táblázat - Támogató szolgálat költsége 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (alkalom/hét)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség és infrastruktúra (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	3	13,4	2 055	4 390	561	4 951
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	3	48,8	7 508	16 042	2 050	18 091
Igény	3	102,8	15 815	38 861	4 318	43 178
	4		21 087	51 814		56 132
	5		26 359	64 768		69 085
Minimum: Önellátásban akadályozottaknak	3	117,1	18 021	44 280	4 920	49 200
	4		24 028	59 040		63 960
	5		30 035	73 800		78 720
Közép: Mindennapi életben akadályozottaknak	2	225,6	34 713	56 863	11 372	68 235
	3		46 284	85 295		96 667
	4		57 855	113 726		125 098
Maximum: Fogyatékosság által akadályozottaknak	2	341,9	52 595	86 156	20 102	106 258
	3		70 126	129 234		149 335
	4		87 658	172 312		192 413

*Utazási és infrastruktúra fenntartás költségek esetén a jelenlegi és a legkisebb szolgáltatás bővítés csoport esetén interjúk alapján 3500 Ft-ot számoltuk ellátottanként, ezt 1,2-vel felszoroztuk (4200 Ft) a középső és 1,4-el (4900 Ft) a legnagyobb szolgáltatásbővítés esetén, mivel a jelenlegi rendszerből az alapszolgáltatásokban dolgozók elmondása szerint kiszorul a falvakban élő lakosság jelentős része, szolgáltatás bővítés esetén feltehetően valamelyest megnőnének az utazásra fordítandó költségek.

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

3.3 Nappali ellátás

A nappali ellátás becsült költségei jelentősen alacsonyabbak, mint a házi segítségnyújtásé vagy a támogató szolgálaté, azzal együtt is, hogy jellemzően magasabb iskolai végzettségű dolgozók bérével számoltunk. Ennek oka, hogy a nappali ellátásban dolgozók elmondása alapján jellemzően 14 igénylőt tud ellátni egy gondozó a másik két szolgáltatástípussal szemben, ahol a legkisebb szolgáltatás intenzitással számolva sem éri el a 10 igénybevevőt egy gondozó. Jelenleg a nappali ellátás az akadályozottaknak nagyon kis részét, mindössze 35 ezer főt ér el. Ezt kibővíteni a minimumként meghatározott szolgáltatásra abban az esetben, ha a jelenlegihez hasonlóan 14 ellátandó jut egy gondozóra, 19 milliárd forint plusz ráfordítást igényelne, 10 gondozó esetén 28 milliárd forintot (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén 25, illetve 37 milliárd forint) Maximális szolgáltatás bővítés esetén ez az összeg 65 illetve 80 milliárd forintot tenne ki (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén 78, illetve 93 milliárd forint). Egy gondozóra 14 ellátandóval számolva 15, 10 ellátandóval számolva 23 milliárd forintból a jelenlegi akadályozottak igényei kielégíthetők lennének (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén 18, illetve 27 milliárd forint). (*6. táblázat*)

7. táblázat - Nappali ellátás költsége

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (ellátandó/ gondozó)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség, infrastruktúra, intézmény-fenntartás (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	14	53,8	3 840	10 852	1 058	11 910
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	14	35,3	2 519	7 120	1 058	8 178
Igény	14	100 6	7 186	20 309	3 018	23 327
	10		10 060	28 432		31 450
Minimum: *Önellátásban súlyosan akadályozott népesség*	14	136,7	9 764	23 362	4 101	27 462
	10		13 669	32 706		36 807
Maximum Önellátásban enyhén akadályozott népesség	14	336,4	24 031	63 685	10 093	73 778
	10		33 643	78 309		88 402

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

8.2. táblázat - Nappali ellátás költsége 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

Igénybevevők száma	Átlagos gondozási intenzitás (ellátandó/ gondozó)	létszám (ezer fő)	Gondozók száma	gondozói bérköltség (millió forint)	utazási költség, infrastruktúra, intézmény-fenntartás (millió forint)*	Összesen (millió forint)
Jelenlegi igénybevevők száma (admin adatok alapján - 2015) (ezer fő)	14	53,8	3 840	10 852	1 058	11 910
Jelenlegi igénybevevők száma (mikrocenzus 2016 alapján) (ezer fő)	14	35,3	2 519	7 120	1 058	8 178
Igény	14	100,6	7 186	23 355	3 018	26 373
	10		10 060	32 697		35 715
Minimum: *Önellátásban súlyosan akadályozott népesség*	14	136,7	9 764	29 778	4 101	33 879
	10		13 669	41 690		45 790
Maximum Önellátásban enyhén akadályozott népesség	14	336,4	24 031	76 150	10 093	86 243
	10		33 643	91 458		101 551

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

Összegezve látható, hogy egy ellátandónak mekkora az egy éves költsége. Számításaink alapján ez a házi segítségnyújtás és a támogató szolgálat esetében nagyságrendileg azonos, a minimum és maximum különbséget az eredményezi, hogy nagyobb szolgáltatásbővítés esetén nagyobb utazási és infrastrukturális költséget feltéteztünk, hogy a falvakban élők se szoruljanak ki a szolgáltatásból. A nappali ellátás egy főre vetített költségei még a legintenzívebb verzió esetén is 100 ezer forinttal a másik két szolgáltatás egy főre vetített költsége alatt van (*7. táblázat*).

9. táblázat - Szolgáltatástípusok egy főre vetített éves költségei intenzitás szerint

	Házi segítségnyújtás / Támogató szolgálat		Nappali ellátás	
	min	max	min	max
3	370 717	387 517		
4	480 289	497 089		
5	589 862	606 662		
10			216 666	282 630
14			154 761	201 879

Forrás: mikrocenzus 2016 és saját számítások

3.4 A számításokban alkalmazott egyszerűsítő feltevések

A számításokban a legfontosabb tényezőket vettük figyelembe. A szolgáltatás-bővítés tényleges többletköltségét számos további tényező is befolyásolhatja: ebben az alfejezetben ezeket ismertetjük röviden. (*16. táblázat*).

A megnövelt létszámban alkalmazott gondozók bérét tekintve nem vettük figyelembe, hogy a bérköltség jelentős része adóbevétel formájában azonnal visszakerül a költségvetésbe. Ugyanakkor a jelenlegi átlagbér kifejezetten alacsony[7] és a szolgáltatások minőségének fenntartása és javítása érdekében emelni kellene. Az emelés szükséges mértékének megállapítása azonban egy külön elemzést igényelt volna.

A nagyobb mértékű kapacitásbővítések esetén szükség lehet gondozók képzésére és/vagy a bérek emelésére, hogy az új gondozói álláshelyeket be tudják tölteni. A képzések elhanyagolható mértékű, és egyszeri költséggel járnak, a béremelés azonban jelentős mértékben megemelné az új rendszer folyó költségeit.

A várható bevételek között nem vettük figyelembe az áfabevételt: azok a gondozó családtagok, akik munkába állnak, a korábbinál nagyobb jövedelemre tesznek szert, aminek egy részét fogyasztásra költik, és ezáltal megnőhet az áfa-bevétel. Ennek mértéke azonban több tényezőtől is függ és ezért becslése bizonytalan (pl. új munkahelyek jönnek létre, vagy másokat szorítanak ki a munkapiacról, mennyit takarítanak meg, milyen áfa-tartalmú termékeket és szolgáltatásokat vásárolnak).

Ha javul a szolgáltatások elérhetősége, többen kerülhetnek be az ellátásba olyanok, akik részben vagy egészben meg tudják téríteni a szolgáltatás költségeit, vagyis nem kell a teljes költséget állami támogatásból finanszírozni.

[7] A Magyar Köztisztviselők, Közalkalmazottak és Közszolgálati Dolgozók Szakszervezete és a Szociális Ágazatban Dolgozók Szakszervezete által 2019. január 12-én megfogalmazott követelések között megjelenik a bérek jelentős mértékű növelésének követelése.

10. táblázat – A számításokban figyelmen kívül hagyott tényezők

	Költségeket növeli	Költségeket csökkenti
egyszeri	új munkaerő képzése	
	infrastruktúra bővítés	
folyamatos	gondozók béremelése	adóbevétel gondozók béréből
		térítési díjak
		ápolási díj megtakarítása
		áfa bevétel növekedése

4 A SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁS BŐVÍTÉSÉNEK HATÁSA A MUNKAKÍNÁLATRA

Az EU SILC (European Union Statistics on Income and Living Conditions - az Európai Unió háztartási költségvetési és életkörülmény-felvétele) 2016-os adatfelvétele alapján becsültük, hogy a jelenleg fogyatékossággal vagy tartós betegséggel élő családtagjaikat ápoló és ezáltal a munkaerőpiacról kiszorulók nemük, életkoruk és iskolai végzettségük alapján mekkora arányban tudnának elhelyezkedni abban az esetben, ha családtagjuk gondozásának jelentős része lekerülne a vállukról. Továbbá megbecsültük, hogy a családtagjaikat gondozók abban az esetben, ha el tudnának helyezkedni, milyen keresetre számíthatnának. A rászorulók családtagjai estében azt vettük figyelembe, hogy a jelenleg nem dolgozó családtagok inaktivitásának részben vagy egészében lehet oka az, hogy a jelenlegi szolgáltatási rendszer nem működik megfelelően így a segítségre szoruló családtag ellátásából jelentős teher jut a többi családtagra.

Az, hogy a munkavállalás mekkora arányban növekszik, nem csak a szolgáltatásbővítés mértékén múlik. Azok között, akik jelenleg ápolási feladataik miatt nem dolgoznak, számosan lehetnek olyanok, akiknek egyéb okai is vannak arra, hogy ne vállaljanak állást. Lehet, hogy a környéken nem találnak megfelelő állást, túl régóta nem dolgoznak, vagy más, személyes okból nem keresnek munkát, így önmagában az ápolási feladatok alóli mentesülés nem növelné a munkavállalási kedvüket. Ugyanakkor a szolgáltatások bővítése esetén valószínűsíthető, hogy elsőként épp azok igényelnék a szolgáltatást, akiknek a gondozói (vagy saját maguk) szeretnének munkát vállalni és úgy ítélik, hogy ezzel a segítséggel ezt meg is tehetnék. Végül, azokban a családokban, ahol a gondozó családtag még dolgozik, a szolgáltatásbővítés eredményeként kisebb eséllyel esnének ki a munkaerőpiacról, így hosszabb távon az ápolók foglalkoztatottsága mindenképp bővülhetne. Továbbá nagyobb segítség mellett feltételezhető, hogy a jelenleg ápolt családtagok egy része is el tudna helyezkedni.

Jellemzően van eltérés iskolai végzettség szerint azok között, akik potenciális gondozók egy háztartásban és azok között, aki vagy nem potenciális gondozók egy háztartásban, ahol él segítségre szoruló személy, vagy akik olyan háztartásban élnek, ahol egyáltalán nem él segítségre szoruló személy. A potenciális gondozók iskolai végzettsége jelentősen alacsonyabb, mint azoké, akik nem látnak el gondozó tevékenységet a háztartásban (*8. táblázat*).

11. táblázat - Iskolai végzettség aszerint, hogy van-e gondozandó a háztartásban (%)

	Alapfokú iskolai végzettség	Középfokú iskolai végzettség	Magasabb iskolai végzettség
Gondozandó	52,7	38,5	8,8
Potenciális gondozó	38,7	50,1	11,3
Nem gondoz, de él gondozandó a háztartásban	21,3	67,4	11,4
Nincs gondozandó személy a háztartásban	22,1	56,1	21,9

Forrás: EU SILC 2016

A gondozandókat 8 csoportra osztottuk, aszerint, hogy időskorú rászorulóról van-e szó vagy sem (65 év felett vagy 65 év alatt), hogy súlyosan vagy mérsékelten korlátozza-e a fogyatékossága a mindennapi tevékenységében és aszerint, hogy képes-e dolgozni (jelenleg dolgozik-e valamilyen formában vagy munkába tudna állni). Minden esetben csak azokat vettük rászorulónak, ahol a kérdezés során jelezték, hogy él segítségre szoruló személy a háztartásban (9. táblázat).

12. táblázat - Gondozandók száma

	Válaszadók országos súlyozott létszáma	%
65 évnél idősebb gondozandók	**172 933**	**56,32**
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0	0,00
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	757	0,25
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	97 707	31,82
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	73,680	24,25
65 év alatti gondozandók	**134 174**	**43,68**
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	6 424	2,09
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	23 400	7,62
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	56 926	18,54
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	47 424	15,44
ÖSSZESEN	**306 318**	**100,00**

Forrás: EU SILC 2016

Az elemzés során figyelembe vettük, hogy vannak háztartások, ahol több gondozandó személy is élhet, így a gondozókat 17 csoportra osztottuk. Azok esetében, ahol egy gondozandó él a háztartásban, a gondozandó-tipológiánk szerint 8 csoport jött létre. Azon háztartások esetében 4-4 csoport jött létre, ahol vagy csak 65 év alatti vagy csak 65 feletti gondozandók élnek, de több, mint egy. A 17. csoportot azok a gondozók alkotják, ahol több gondozandó él a háztartásban és van közöttük 65 év alatti és 65 év feletti is. Azon háztartások esetében, ahol több gondozandó él, a csoportképzés esetében a legsúlyosabb gondozandó státusza alapján soroltuk be a gondozót.

A potenciális gondozók esetében látható, hogy szinte senki nem dolgozott a kérdezést megelőző héten legalább egy órát, aminek magyarázata természetesen az, hogy azokat tekintettük gondozónak akik önmeghatározásuk szerint nem dolgoznak és él a háztartásukban segítségre szoruló személy. (10*. táblázat*)

13. táblázat - Gondozók száma és munkaerőpiaci aktivitása (dolgozott-e legalább egy órát az elmúlt héten?) a gondozandó tulajdonságai szerint

	Gondozók létszáma	Jelenleg dolgozók aránya (%)	gyakoriság (Fő)
Egy 65 év feletti a háztartásban			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	25 287	0,03	692
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	9 964	0,00	0
Egy 65 év alatti a háztartásban			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	244	0,00	0
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	6 074	0,00	0
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	18 085	0,05	948
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	5 850	0,07	387
Több 65 év feletti a háztartásban (legsúlyosabb)			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	2 632	0,15	402
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes		0 válaszadó	
Több 65 év alatti a háztartásban (legsúlyosabb)			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes		0 válaszadó	
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	1 751	0,00	0
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	555	0,00	0
65 év alatti és 65 év feletti is él a háztartásban	7 078	0,14	966

Forrás: EU SILC 2016

A teljes, nem gondozó vagy gondozott népességből becsültük, hogy a jelenleg gondozók nemük, életkoruk és iskolai végzettségük alapján milyen valószínűséggel dolgoznának és milyen lenne a várható havi nettó bérük egy teljes állás esetén akkor, ha a szociális alapszolgáltatási rendszer mentesíteni tudná őket a fogyatékossággal élő családtagjaik ápolási feladatának egy részétől. A becslés eredményeként azt találtuk, hogy a gondozók egy része el tudna helyezkedni, ha mentesülne a gondozás feladatának legalább egy része alól (*11. táblázat*).

14. táblázat - Gondozók becsült munkaerőpiaci aktivitása (dolgozott-e legalább egy órát az elmúlt héten?)

	Dolgozók előre-jelzett aránya	Dolgozók létszáma	Megfigyelt dolgozószámhoz képesti növekedés	Várható havi nettó bér teljes állás esetén (Forint)	Várható havi nettó bér szórás
Egy 65 év feletti a háztartásban					
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	0,36	9 222	8 530	121 827	40 547
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	0,43	4 270	4 270	139 203	51 619
Egy 65 év alatti a háztartásban					
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0,32	78	78	89 119	0
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	0,35	2 132	2 132	81 109	18 234
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	0,45	8 050	7 102	102 366	34 938
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	0,48	2 795	2 408	89 351	18 297
Több 65 év feletti a háztartásban (legsúlyosabb)					
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	0,34	904	502	112 318	32 391
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes			0 válaszadó		
Több 65 év alatti a háztartásban (legsúlyosabb)					
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes			0 válaszadó		
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	0,37	640	640	68 398	2 228
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	0,49	270	270	83 422	0
65 év alatti és 65 év feletti is él a háztartásban	0,38	2 718	1 752	109 870	33 809

Forrás: EU SILC 2016

Ha feltesszük, hogy a fent becsült arányban tudnak elhelyezkedni mindazok, akik jelenleg azért nem dolgoznak, mert rászoruló családtagjukról gondoskodnak, az 26 milliárd forinttal emelné meg a költségvetés éves bevételeit. Abban az esetben 1,3 milliárd forinttal több lenne az adóbevétel, ha a jelenleg nem dolgozók közül a potenciális munkába állóknak mindössze 10%-a helyezkedne el és mindannyian csak félállásban tudnának dolgozni (*12. táblázat*). Az adóbevétel számításakor mind a munkáltató által fizetendő járulékokat (Szja, nyugdíjjárulék, egészségbiztosítási járulék), mind a munkáltató terheit (szociális és szakképzési hozzájárulás) figyelembe vettük.[8]

[8] A nyugdíjjárulék a költségvetés jelenlegi bevételeit növeli, viszont jövőbeli jogosultságot keletkeztet.

15. táblázat - Hipotetikus éves adóbevétel aszerint, hogy a jelenleg nem dolgozó potenciálisan munkába álló gondozók közül mennyien álnak munkába és milyen munkaformában kezdenek dolgozni (milliárd Ft)

	Mindenki munkába áll	50% áll munkába	10% áll munkába
Mindenki teljes állás	26,3	13,2	2,6
50% teljes állás - 50% félállás	19,7	9,9	2,0
Mindenki félállás	13,2	6,6	1,3

Forrás: EU SILC 2016

III. EREDMÉNYEK

5 A SZOCIÁLIS ALAPSZOLGÁLTATÁS POTENCIÁLIS BŐVÍTÉSÉNEK KÖLTSÉGVETÉSI VONZATAI

Az összesített eredményekben egyrészt megjelennek az általunk javasolt bővítési szintek, amelyek egyrészt az igénybevevők körének szélességén, másrészt a szolgáltatás intenzitásán múlik (házi segítségnyújtás és támogató szolgálat esetében a szolgáltatások heti száma, nappali ellátás esetén az egy gondozóra jutó igénybevevők száma). Másrészt megjelenítjük, hogy a szolgáltatásbővítés által elért új igénybevevők közül a becsült foglalkoztatási valószínűség szerint mennyien állhatnának munkába. A szolgáltatásbővítés költségvetési kiadásokat jelent, azonban minél nagyobb arányban képes motiválni a korábban az ápolás miatt nem dolgozókat a munkába állásra, úgy növekvő adóbevételekkel is járhat együtt. Természetesen még a legnagyobb szintű legintenzívebb szolgáltatás esetén sem valószínű, hogy mindenki munkába tud állni azok közül, akikről a becslés során feltételeztük. Így a változtatások összevont költségvetési vonzatainak bemutatásakor bemutatjuk azt is, hogy milyen hatással lennének a változtatások a költségvetésre abban az esetben, ha azoknak akik munkába tudnának állni csak a fele vagy csak 10%-a állna munkába. Ugyanakkor érdemes figyelembe venni, hogy a tejes állás és félállás közti döntés szorosan összefüggheet a szolgáltatás intenzitásával.

A szolgáltatások költségei csökkenthetők az igénybevevők minimális szintű hozzájárulásával. Az interjúink alapján azon szolgáltatások esetében, ahol kell térítési díjat fizetni, ez körülbelül 6%-a az egy főre jutó havi költségeknek. Szociális rászorultsági alapon számolva az igénybevevőkre jutó költségeket, kisebb bővítés esetén feltehetően alacsonyabb, szélesebb körű bővítés esetén magasabb is lehet az átlagos hozzájárulás szintje, mivel feltehetően a nehezebb helyzetben lévőket érné el a szolgáltatás első körben. Eszerint például a házi segítségnyújtás és a támogató szolgálat minimum szintű bővítésének költsége évente majdnem évi 3,5 milliárddal, maximum szintű bővítése 10 milliárd forinttal lenne kevesebb. Ugyanez a nappali ellátás esetében 1,4 és 5 milliárd forint megtakarítást jelentene éves szinten.

5.1 Házi segítségnyújtás

Összesítve a három különböző szintű szolgáltatásbővítési javaslatunkat és azt, hogy ennek következményeként hány ember tudna munkába állni, látható, hogy még az intenzív (heti négy alkalom) középszintű szolgáltatást (ami kielégíti a jelenlegi igényeket) is, attól függően, hogy mennyien tudnak elhelyezkedni, maximum évi 50 milliárdos többletkiadással el lehetne érni (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén maximum évi 56 milliárd forint többletkiadásra lenne szükség). Egy kisebb intenzitású, de széles kört elérő maximális szintű szolgáltatás bővítéshez szintén elég lenne 51 milliárd plusz befektetés (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén évi 57 milliárd forint), még abban az esetben is, ha szinte senki nem tud elhelyezkedni.

Látható, hogy természetesen minél nagyobb a bővítés, annál nagyobbak a változtatás állami költségei. Akár a hozzáférők létszámát növeljük (igény, minimum, maximum), akár a szolgáltatás intenzitását (alkalmak száma hetente) a költségvetésből nagyobb összeget kell a szolgáltatásra fordítani, hiszen mindkét eset nagyobb dolgozói létszámot igényel, változatlannak tekintve azt, hogy egy gondozó munkaidejébe heti hány alkalom fér bele.

Mindemellett minél nagyobb léptékű a bővítés, annál nagyobb esélye van annak, hogy azok, akik jelenleg az ápolási feladat miatt nem dolgoznak, munkába tudnak állni. (*13. táblázat*)

16. táblázat - Házi segítségnyújtás bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint)

	Igény			Minimum			Maximum		
Ellátás intenzitása (alkalom/hét)	**3**	**4**	**5**	**3**	**4**	**5**	**2**	**3**	**4**
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll									
Mindenki teljes állás	-23,4	-44,8	-66,2	0,3	-14,7	-29,6	-39,8	-76,6	-113,5
50% teljes állás - 50% félállás	-25,2	-46,6	-68,0	-2,2	-17,2	-32,2	-42,7	-79,6	-116,5
Mindenki félállás	-27,0	-48,4	-69,8	-4,8	-19,8	-34,8	-45,7	-82,6	-119,4
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába									
Mindenki teljes állás	-27,0	-48,4	-69,8	-4,8	-19,8	-34,8	-45,7	-82,6	-119,4
50% teljes állás - 50% félállás	-27,9	-49,3	-70,7	-6,1	-21,1	-36,0	-47,2	-84,0	-120,9
Mindenki félállás	-28,7	-50,2	-71,6	-7,4	-22,3	-37,3	-48,7	-85,5	-122,4
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába									
Mindenki teljes állás	-29,8	-51,2	-72,6	-8,9	-23,9	-38,9	-50,4	-87,3	-124,2
50% teljes állás - 50% félállás	-30,0	-51,4	-72,8	-9,2	-24,1	-39,1	-50,7	-87,6	-124,4
Mindenki félállás	-30,2	-51,6	-73,0	-9,4	-24,4	-39,4	-51,0	-87,9	-124,7

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016

17.2. táblázat - Házi segítségnyújtás bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint) - 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

	Igény			Minimum			Maximum		
Ellátás intenzitása (alkalom/hét)	**3**	**4**	**5**	**3**	**4**	**5**	**2**	**3**	**4**
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll									
Mindenki teljes állás	-27,5	-52,1	-76,7	-0,9	-18,1	-35,3	-45,3	-87,7	-130,0
50% teljes állás - 50% félállás	-29,3	-53,9	-78,5	-3,4	-20,6	-37,9	-48,2	-90,6	-133,0
Mindenki félállás	-31,0	-55,6	-80,3	-6,0	-23,2	-40,4	-51,2	-93,6	-136,0
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába									
Mindenki teljes állás	-31,0	-55,6	-80,3	-6,0	-23,2	-40,4	-51,2	-93,6	-136,0
50% teljes állás - 50% félállás	-31,9	-56,5	-81,1	-7,3	-24,5	-41,7	-52,7	-95,1	-137,4
Mindenki félállás	-32,8	-57,4	-82,0	-8,5	-25,8	-43,0	-54,1	-96,5	-138,9
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába									
Mindenki teljes állás	-33,9	-58,5	-83,1	-10,1	-27,3	-44,5	-55,9	-98,3	-140,7
50% teljes állás - 50% félállás	-34,0	-58,7	-83,3	-10,3	-27,5	-44,8	-56,2	-98,6	-141,0
Mindenki félállás	-34,2	-58,8	-83,5	-10,6	-27,8	-45,0	-56,5	-98,9	-141,3

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016

5.2 Támogató szolgálat

Bár a támogató szolgálat egy főre jutó költsége nagyságrendileg megegyezik a házi segítségnyújtásával (mivel a bértábla nem differenciál jelentősen a középfokú végzettséget igénylő és a szakképesítést igénylő közalkalmazotti bérek esetén), a bővítés jelentősen nagyobb költségvetési ráfordítást igényelne, mivel ez jelenleg a minimális bővítési szintben meghatározott csoportnak is alig 50%-át éri el. A jelenlegi igényeket 21 milliárd forintból lehetne kielégíteni heti 3 alkalmas szolgáltatásgyakoriság mellett (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén évi 26 milliárd forintból) abban az esetben, ha a potenciális munkába állók mindegyike el tud helyezkedni teljes állásban (de nem számolva azzal, hogy maguk az ellátottak is munkába állhatnak a szolgáltatás segítségével). (*14. táblázat*)

18. táblázat - Támogató szolgálat bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint)

	Igény			Minimum			Közép			Maximum		
	3	4	5	3	4	5	2	3	4	2	3	4
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll												
Mindenki teljes állás	-21,3	-32,6	-43,9	-31,4	-44,2	-57,0	-45,6	-70,4	-95,1	-78,2	-115,7	-153,2
50% teljes állás - 50% félállás	-24,3	-35,5	-46,8	-33,1	-46,0	-58,8	-48,2	-72,9	-97,6	-81,2	-118,7	-156,1
Mindenki félállás	-27,2	-38,5	-49,8	-34,9	-47,8	-60,6	-50,8	-75,5	-100,2	-84,2	-121,6	-159,1
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába												
Mindenki teljes állás	-27,2	-38,5	-49,8	-34,9	-47,8	-60,6	-50,8	-75,5	-100,2	-84,2	-121,6	-159,1
50% teljes állás - 50% félállás	-28,7	-40,0	-51,2	-35,8	-48,6	-61,5	-52,0	-76,8	-101,5	-85,6	-123,1	-160,5
Mindenki félállás	-30,2	-41,5	-52,7	-36,7	-49,5	-62,4	-53,3	-78,0	-102,8	-87,1	-124,6	-162,0
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába												
Mindenki teljes állás	-32,0	-43,2	-54,5	-37,8	-50,6	-63,4	-54,8	-79,6	-104,3	-88,9	-126,3	-163,8
50% teljes állás - 50% félállás	-32,3	-43,5	-54,8	-37,9	-50,8	-63,6	-55,1	-79,8	-104,5	-89,2	-126,6	-164,1
Mindenki félállás	-32,6	-43,8	-55,1	-38,1	-51,0	-63,8	-55,4	-80,1	-104,8	-89,5	-126,9	-164,4

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016

19.2. táblázat - Támogató szolgálat bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint) - 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

	Igény			Minimum			Közép			Maximum		
	3	4	5	3	4	5	2	3	4	2	3	4
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll												
Mindenki teljes állás	-25,7	-38,7	-51,6	-36,5	-51,2	-66,0	-52,4	-80,8	-109,3	-88,8	-131,891	-175,0
50% teljes állás - 50% félállás	-28,7	-41,6	-54,6	-38,3	-53,0	-67,8	-55,0	-83,4	-111,8	-91,8	-134,85	-178,0
Mindenki félállás	-31,7	-44,6	-57,6	-40,0	-54,8	-69,6	-57,5	-85,9	-114,4	-94,7	-137,808	-180,9
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába												
Mindenki teljes állás	-31,7	-44,6	-57,6	-40,0	-54,8	-69,6	-57,5	-85,9	-114,4	-94,7	-137,808	-180,9
50% teljes állás - 50% félállás	-33,1	-46,1	-59,0	-40,9	-55,7	-70,4	-58,8	-87,2	-115,7	-96,2	-139,288	-182,4
Mindenki félállás	-34,6	-47,6	-60,5	-41,8	-56,6	-71,3	-60,1	-88,5	-116,9	-97,7	-140,767	-183,8
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába												
Mindenki teljes állás	-36,4	-49,3	-62,3	-42,9	-57,6	-72,4	-61,6	-90,0	-118,5	-99,5	-142,542	-185,6
50% teljes állás - 50% félállás	-36,7	-49,6	-62,6	-43,1	-57,8	-72,6	-61,9	-90,3	-118,7	-99,8	-142,838	-185,9
Mindenki félállás	-37,0	-49,9	-62,9	-43,2	-58,0	-72,8	-62,1	-90,5	-119,0	-100,1	-143,134	-186,2

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016

5.3 Nappali ellátás

Bár jelenleg a rászorulók a nappali ellátást veszik igénybe a legkisebb arányban, ezt a szolgáltatástípust lehetne legkisebb költségvetési befektetéssel bővíteni. Még abban az esetben is 11 milliárd forint többletköltséggel (azaz a jelenlegi kiadás megduplázásával) el lehetne érni a jelzett igényeknek megfelelő kapacitásszintet, ha azoknak, akik munkába tudnának állni, csak az 10%-a tudna elhelyezkedni és mindenki csak félállásban helyezkedne el (24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtás esetén évi 12,5 milliárd többletköltséggel). (*15. táblázat*)

A nappali ellátás egy főre jutó költsége elsősorban azért kisebb, mert csoportos gondozást nyújt, míg a két másik szolgáltatásban a gondozók jellemzően egyszerre csak egy személyt látnak el (bár lehetnek kivételek, ahol például egy háztartásban két ellátott is él). A jelenlegi

rendszerben a nappali ellátásban egy gondozó 14 főt tud ellátni hetente, míg a házi segítségnyújtásban heti 2 alkalmas szolgáltatásintenzitás esetén is legfeljebb 10 főt lehet ellátni.

20. táblázat - Nappali ellátás bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint)

	Igény		Minimum		Maximum	
	14	10	14	10	14	10
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll						
Mindenki teljes állás	-4,3	-12,4	-7,9	-18,2	-52,6	-65,9
50% teljes állás - 50% félállás	-6,1	-14,2	-10,4	-20,8	-55,5	-68,8
Mindenki félállás	-7,9	-16,0	-13,0	-23,3	-58,5	-71,8
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába						
Mindenki teljes állás	-7,9	-16,0	-13,0	-23,3	-58,5	-71,8
50% teljes állás - 50% félállás	-8,8	-16,9	-14,2	-24,6	-60,0	-73,3
Mindenki félállás	-9,6	-17,8	-15,5	-25,9	-61,4	-74,8
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába						
Mindenki teljes állás	-10,7	-18,8	-17,1	-27,4	-63,2	-76,5
50% teljes állás - 50% félállás	-10,9	-19,0	-17,3	-27,7	-63,5	-76,8
Mindenki félállás	-11,1	-19,2	-17,6	-27,9	-63,8	-77,1

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016

21.2. táblázat - Nappali ellátás bővítésének éves költségvetési vonzatai, a gondozók munkába állásának becsült hozamával korrigálva (negatív értékek: költséget, pozitív értékek: megtakarítás) (milliárd forint) - 24 órás és hétvégi szolgáltatásnyújtással

	Igény		6 Minimum		7 Maximum	
	14	10	14	10	14	10
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerint mindenki munkába áll						
Mindenki teljes állás	-5,7	-15,1	-10,1	-22,0	-60,9	-76,2
50% teljes állás - 50% félállás	-7,5	-16,8	-12,7	-24,6	-63,8	-79,1
Mindenki félállás	-9,3	-18,6	-15,2	-27,1	-66,8	-82,1
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 50%-a áll munkába						
Mindenki teljes állás	-9,3	-18,6	-15,2	-27,1	-66,8	-82,1
50% teljes állás - 50% félállás	-10,2	-19,5	-16,5	-28,4	-68,3	-83,6
Mindenki félállás	-11,1	-20,4	-17,8	-29,7	-69,7	-85,1
Potenciálisan dolgozók közül a becsült valószínűség szerinti arány 10%-a áll munkába						
Mindenki teljes állás	-12,1	-21,5	-19,3	-31,2	-71,5	-86,8
50% teljes állás - 50% félállás	-12,3	-21,6	-19,6	-31,5	-71,8	-87,1
Mindenki félállás	-12,5	-21,8	-19,8	-31,7	-72,1	-87,4

Forrás: EU SILC 2016 és Mikrocenzus 2016;

IV. FÜGGELÉK

22. táblázat - Gondozók száma és munkaerőpiaci aktivitása a gondozandó tulajdonságai szerint

gondozandó családtag tulajdonságai	Munkanélküli	nyugdíjas (beleértve a korengedmény est is)	háztartásbeli, illetve családját látja el	egyéb inaktív
Egy 65 év feletti a háztartásban				
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	1 810	15 924	5 125	2 428
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	2 429	5 695	731	1 109
Egy 65 év alatti a háztartásban				
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0	0	0	244
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	2 638	1 219	0	2 217
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	2 787	3 104	9 548	2 646
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	2 265	130	1 986	1 469
Több 65 év feletti a háztartásban (legsúlyosabb)				
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	358	2 014	260	0
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	0 válaszadó			
Több 65 év alatti a háztartásban (legsúlyosabb)				
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni képes	0 válaszadó			
mindennapi tevékenységben súlyosan korlátozott, dolgozni nem képes	715	0	0	1 036
mindennapi tevékenységben valamelyest korlátozott, dolgozni nem képes	555	0	0	0
65 év alatti és 65 év feletti is él a háztartásban	1 113	3 109	321	2 535

Forrás: EU SILC 2016